

Навчальна програма

Тема заходу БПР	Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка (ПЗПСП) для працівників системи охорони здоров'я в умовах гуманітарної кризи
Вид заходу	Тренінг
Цільова аудиторія	Лікарські спеціальності. Фармацевтичні спеціальності. Спеціальності професіоналів у сфері охорони здоров'я. Спеціальності фахівців у сфері охорони здоров'я.
Мета заходу	<p>Метою заходу є формування та вдосконалення професійних компетентностей медичних працівників у сфері психічного здоров'я та психосоціальної підтримки шляхом опанування сучасних науково обґрунтованих підходів до раннього виявлення психологічних розладів, психотравматології, профілактики вигорання та вторинної травматизації, а також психотерапевтичних і гуманітарних стандартів.</p> <p>Після завершення заходу учасники зможуть:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знати та розуміти основні принципи психотравматології, психопатології травми та посттравматичних станів, фактори ризику та захисні фактори, що впливають на психологічну стійкість; – розпізнавати клінічні прояви стресових розладів, ПТСР та поведінкові порушення у пацієнтів; – застосовувати методи психологічної першої допомоги (PFA) та сучасні підходи до роботи з травматичною пам'яттю; – впроваджувати профілактичні стратегії проти вигорання та вторинної травматизації серед медичного персоналу; – дотримуватися гендерно-чутливих підходів і принципів попередження насильства; – орієнтуватися у гуманітарних стандартах CHS, Sphere та принципах захисту при роботі з постраждалими в кризових умовах.
Перелік компетентностей, що набуваються або вдосконалюються	<ul style="list-style-type: none"> • Опанує знання щодо психотравматології та психопатологічних наслідків травматичних подій. Учасник буде здатен: <ul style="list-style-type: none"> – пояснювати механізми формування психічної травми та її нейропсихологічні й психосоціальні аспекти; – описувати психічні та поведінкові наслідки стресових подій і вимушеного переміщення; – ідентифікувати фактори середовища та життєвих обставин, що посилюють або пом'якшують травматичний вплив; – аналізувати роль індивідуальних, сімейних та соціальних захисних факторів у психологічній адаптації та відновленні. • Оволодіє навичками раннього виявлення психологічних розладів, пов'язаних зі стресом і травматичними подіями. Учасник буде здатен: <ul style="list-style-type: none"> – розпізнавати ранні прояви гострої стресової реакції, ПТСР та інших посттравматичних станів;

	<ul style="list-style-type: none"> – проводити первинний скринінг психологічних розладів у постраждалих від війни та внутрішньо переміщених осіб; – диференціювати нормальні реакції на стрес від клінічно значущих порушень; – визначати показання до направлення пацієнтів до фахівців із психічного здоров'я. • Сформує компетентності клінічної роботи з особами, які пережили травматичні події війни та переміщення. <p>Учасник буде здатен:</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовувати принципи травма-інформованого підходу у взаємодії з пацієнтами; – враховувати культурні, соціальні та індивідуальні особливості пацієнтів; – надавати базову психологічну підтримку та сприяти стабілізації емоційного стану постраждалих; – інтегрувати психосоціальну підтримку в загальний процес медичної допомоги. • Опанує сучасні підходи до роботи з травматичною пам'яттю, зокрема нарративну експозиційну терапію (NET). <p>Учасник буде здатен:</p> <ul style="list-style-type: none"> – пояснювати теоретичні засади роботи з травматичною пам'яттю; – описувати структуру та основні етапи NET; – визначати показання до застосування методів інтеграції травматичного досвіду; – дотримуватися етичних та клінічних принципів роботи з травматичними спогадами. • Оволодіє принципами реагування на випадки насильства, пов'язаного з конфліктом (SGBV). <p>Учасник буде здатен:</p> <ul style="list-style-type: none"> – розпізнавати ознаки сексуального та гендерно зумовленого насильства; – забезпечувати безпечну, конфіденційну та чутливу до травми комунікацію з постраждалими; – дотримуватися етичних принципів надання допомоги; – сприяти направленню постраждалих до медичних, психологічних та соціальних служб. • Засвоїть принципи психосоціальної підтримки та гуманітарні стандарти в умовах гуманітарної кризи. <p>Учасник буде здатен:</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовувати базові принципи психологічної першої допомоги (PFA); – інтегрувати психосоціальну підтримку у щоденну клінічну практику; – дотримуватися гуманітарних стандартів CHS і Sphere та підходів, орієнтованих на захист постраждалих; – сприяти міждисциплінарній взаємодії у системі допомоги людям, постраждалим внаслідок війни.
<p>Опис структури заходу</p>	<p>1. Вступ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Привітання учасників, знайомство та визначення рівня підготовки групи (анкетування). • Ознайомлення з метою заходу, очікуваними результатами, регламентом та організаційними питаннями. • Актуальність проблем психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в умовах війни та гуманітарної кризи.

- Психічні та психосоціальні наслідки травматичних подій і вимушеного переміщення населення; значення для системи охорони здоров'я.
  - Роль медичних працівників у ранньому виявленні психічних порушень, наданні психосоціальної підтримки та попередженні вигорання.
  - Формування очікувань учасників щодо практичної користі навчання.
- 2. Теоретичний блок. Основи психотравматології в умовах війни**
- Поняття психічної травми та основні концепції психотравматології.
  - Біопсихосоціальні механізми формування травматичного досвіду.
  - Нейропсихологічні та психофізіологічні реакції організму на стрес і травму.
  - Основні психічні та поведінкові наслідки травматичних подій.
  - Рання діагностика стресових розладів та психопатології.
- Практична частина**
- Обговорення типових реакцій на травматичні події у клінічній практиці.
  - Аналіз прикладів поведінкових і емоційних реакцій у пацієнтів після травматичних подій.
  - Інтерактивні запитання та короткі клінічні ситуації для закріплення матеріалу.
- 3. Теоретичний блок. Вимушене переміщення та фактори середовища**
- Психологічні та соціальні наслідки вимушеного переміщення.
  - Фактори середовища, що впливають на перебіг посттравматичних реакцій.
  - Механізми формування та «закріплення» травматичного досвіду.
  - Роль захисних факторів у процесах адаптації та відновлення.
- Практична частина**
- Аналіз клінічних випадків роботи з внутрішньо переміщеними особами.
  - Визначення факторів ризику та захисних факторів у різних життєвих ситуаціях.
  - Обговорення підходів до підтримки пацієнтів у складних соціальних умовах.
- 4. Теоретичний блок. Клінічні аспекти роботи з постраждалими від війни**
- Основні психічні розлади, пов'язані з травматичними подіями (гостра стресова реакція, посттравматичний стресовий розлад, депресивні та тривожні розлади).
  - Особливості клінічної оцінки пацієнтів, які пережили травматичні події.
  - Принципи травма-інформованого підходу в медичній практиці.
  - Роль медичних працівників у забезпеченні психосоціальної підтримки.
- Практична частина**
- Розбір клінічних сценаріїв взаємодії з пацієнтами, які пережили травматичні події.
  - Визначення ключових симптомів та ознак психічних розладів.
  - Обговорення помилок у комунікації та підходах до пацієнтів із травматичним досвідом.

	<p>5. Теоретичний блок. Профілактика вигорання, вторинної травматизації та гендерно-чутливий підхід</p> <ul style="list-style-type: none"> • Профілактика вигорання та вторинної травматизації у медичних працівників. • Гендерно-чутливий підхід та попередження насильства. • Етичні принципи взаємодії з постраждалими від сексуального та гендерно зумовленого насильства (SGBV). • Психологічна перша допомога (PFA). <p>Практична частина</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розбір типових ситуацій виявлення насильства у клінічній практиці. • Відпрацювання принципів безпечної та конфіденційної комунікації. • Обговорення маршрутів направлення пацієнтів до відповідних служб допомоги. <p>6. Теоретичний блок. Сучасні підходи до роботи з травматичною пам'яттю</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поняття травматичної пам'яті та її роль у формуванні посттравматичних симптомів. • Основні психотерапевтичні підходи до роботи з травматичним досвідом. • Принципи та структура наративної експозиційної терапії (NET). • Показання та обмеження застосування методу. <p>Практична частина</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ознайомлення з етапами проведення наративної експозиційної терапії. • Аналіз клінічних прикладів використання методу у роботі з постраждалими від війни. • Обговорення можливостей інтеграції підходу в клінічну практику. <p>7. Рефлексія та підведення підсумків, оцінювання набутих знань</p> <ul style="list-style-type: none"> • Узагальнення ключових теоретичних положень та практичних навичок. • Відповіді на запитання учасників. • Обговорення можливостей застосування отриманих знань у клінічній практиці. • Підсумкове оцінювання та зворотний зв'язок від учасників.
Загальний обсяг навчального навантаження	8 академічних годин / 6 астрономічних годин
Форми організації та проведення заходу	<ul style="list-style-type: none"> • Очна форма навчання (офлайн-тренінг) із безпосередньою участю тренерів та слухачів, що передбачає інтерактивне спілкування, презентацію навчальних матеріалів, обговорення клінічних ситуацій та обмін професійним досвідом між учасниками. • Тренінгові демонстрації та практичні вправи, спрямовані на ознайомлення з підходами до виявлення психічних і психосоціальних наслідків травматичних подій, принципами травма-інформованої комунікації, а також базовими елементами психологічної підтримки осіб, які постраждали внаслідок війни. • Інтерактивні лекційні презентації, що висвітлюють теоретичні аспекти психотравматології, механізми формування та закріплення травматичного досвіду, психічні наслідки воєнних подій і вимушеного переміщення, принципи роботи з

	<p>травматичною пам'яттю та основи нарративної експозиційної терапії (NET).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Групові дискусії та розбір клінічних випадків, що передбачають аналіз практичних ситуацій роботи з постраждалими від війни та внутрішньо переміщеними особами, обговорення клінічних підходів до оцінки психічного стану, визначення потреб у психосоціальній підтримці та вибір оптимальних стратегій допомоги. • Рефлексія та зворотний зв'язок, що включає обговорення отриманих знань і практичних навичок, відповіді на запитання учасників, аналіз професійних викликів у роботі з травматизованими пацієнтами та оцінювання результатів навчання.
<p>Методи організації та проведення заходу</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Інтерактивна лекція – подача теоретичного матеріалу з психотравматології війни, психічних і психосоціальних наслідків травматичних подій та вимушеного переміщення із застосуванням презентацій, клінічних прикладів, практичних коментарів тренерів та елементів діалогу для підвищення залученості учасників. • Тренінгові демонстрації та практичні вправи – ознайомлення з базовими підходами до роботи з пацієнтами, які пережили травматичні події, демонстрація принципів травма-інформованої комунікації, елементів психологічної підтримки та основ застосування підходів роботи з травматичною пам'яттю. • Проблемно-орієнтоване навчання (PBL) – розгляд клінічних кейсів пацієнтів, які пережили травматичні події війни або вимушене переміщення, аналіз психічних та психосоціальних проявів травматичного досвіду, визначення оптимальних стратегій надання допомоги та маршрутів направлення пацієнтів. • Групові дискусії та обговорення клінічних ситуацій – спільний аналіз практичних випадків роботи з постраждалими від війни та внутрішньо переміщеними особами, обговорення типових труднощів у клінічній практиці, порівняння підходів до психосоціальної підтримки та формування оптимальних алгоритмів дій. • Аналіз клінічних сценаріїв роботи з випадками насильства, пов'язаного з конфліктом (SGBV) – розгляд принципів безпечної та конфіденційної взаємодії з постраждалими, обговорення етичних аспектів надання допомоги та визначення алгоритмів міждисциплінарного реагування. • Рефлексія та підсумкове обговорення – узагальнення отриманих знань, обмін професійним досвідом між учасниками, відповіді на запитання, визначення можливостей застосування набутих навичок у клінічній практиці. • Навчальні тести та ситуаційні завдання – оцінювання засвоєння ключових понять психотравматології, принципів психосоціальної підтримки та підходів до роботи з травматичним досвідом шляхом тестування, аналізу клінічних задач та міні-кейсів.
<p>Матеріально-технічне забезпечення освітнього заходу</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Приміщення для очного тренінгу – обладнане конференц-зал або навчальна аудиторія з можливістю групової роботи, достатнім освітленням, акустикою та простором для практичних вправ. • Комп'ютер або ноутбук для тренера – для демонстрації презентацій, відеоматеріалів, клінічних алгоритмів

	<p>психотравматології, методик психологічної підтримки та прикладів нарративної експозиційної терапії (NET).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проектор та екран / великий монітор – для демонстрації презентацій, схем, алгоритмів роботи з постраждалими від війни та ВПО, відео-ілюстрацій психотравматологічних методик. • Аудіообладнання – мікрофон і колонки для забезпечення якісного звуку під час лекцій, обговорень та демонстрацій. • Навчальні відеоматеріали та демонстрації – приклади роботи з травматичною пам'яттю, психосоціальної підтримки постраждалих, практичні ілюстрації застосування NET та гендерно-чутливих підходів. • Навчально-методичні матеріали для учасників – електронні та друковані презентації, клінічні протоколи, алгоритми психотравматологічної оцінки, чек-листи для психосоціальної підтримки, рекомендації щодо взаємодії з постраждалими від SGBV та внутрішньо переміщеними особами. • Матеріали для практичних вправ і дискусій – кейси, сценарії клінічних ситуацій, ситуаційні завдання для відпрацювання комунікаційних і психотравматологічних навичок у групах. • Рефлексія та оцінка знань – друковані або електронні тести, ситуаційні завдання, міні-кейси для підсумкового контролю засвоєння теоретичних знань та практичних навичок. • Організоване навчальне середовище – робоче місце тренера обладнане презентаційною технікою, аудіо- та відеоапаратурою; учасники забезпечуються столами та зручними умовами для групової роботи, обговорень і практичних вправ.
<p>Форми підсумкового контролю</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Тестування – перевірка теоретичних знань учасників з психотравматології, психосоціальних наслідків війни та вимушеного переміщення, методів оцінки психічного стану постраждалих, принципів травма-інформованої допомоги, основ NET, підходів до роботи з SGBV. Тестові завдання (10 питань, 100%), з яких не менше 8 правильних відповідей (80%) необхідні для успішного проходження. • Вирішення ситуаційних кейсів – аналіз змодельованих практичних сценаріїв роботи з постраждалими від війни та внутрішньо переміщеними особами, включно з випадками насильства та SGBV. Оцінюється здатність учасників: <ul style="list-style-type: none"> – визначати психосоціальні потреби та психотравматичні прояви; – обирати алгоритми первинної психологічної оцінки та втручання; – формувати план надання підтримки та психотерапевтичних втручань; – аргументувати клінічні та етичні рішення під час обговорення. • Практично-демонстраційний блок – демонстрація методів оцінки психічного стану та психосоціальної підтримки, прийомів психологічної першої допомоги (PFA), елементів NET та травма-інформованої комунікації. Учасники практично відпрацьовують аналіз кейсів, обговорюють дії тренера та пропонують власні рішення. • Симуляційна оцінка навичок – оцінювання здатності учасників діяти у змодельованих клінічних ситуаціях психотравми через рольові вправи та практичні кейси: <ul style="list-style-type: none"> – правильність оцінки психічного стану та психосоціальних

	<p>потреб;</p> <ul style="list-style-type: none"> – обґрунтований вибір підходів психологічної підтримки та NET; – дотримання принципів безпечної і етичної взаємодії з постраждалими; – логіка клінічного мислення та дотримання алгоритмів психосоціальної допомоги. <p>• Рефлексія та самооцінка – обговорення учасниками власного рівня готовності до роботи з постраждалими від війни та ВПО, аналіз складних випадків і типових помилок, оцінка впевненості у застосуванні отриманих знань та визначення напрямів подальшого професійного розвитку.</p>
--	---